

Liikenne- ja viestintäministeriö
kirjaamo@lvm.fi

Viite: LVM/9/03/2018

Lausunto televisio-ohjelmistojen ääni- ja tekstityspalveluista

Medialiitto kiittää mahdollisuudesta esittää näkemyksiä liikenne- ja viestintäministeriön luonnoksista valtioneuvoston asetukseksi televisio- ja radiotoiminnasta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta sekä liikenne- ja viestintäministeriön päätökseksi ääni- ja tekstityspalvelun liittämistä ohjelmistoluvan haltijan ohjelmistoihin.

Pääviestit

1. Medialiitto esittää, että liikenne- ja viestintäministeriö kohdistaa päätöksessään ääni- ja tekstityspalvelut vain yleisen edun ohjelmistoihin.
2. Kommentoitavina olevien luonnosten ja eduskunnan hyväksymän tietoyhteiskuntakaaren muutoksen ongelmana on ääni- ja tekstityspalvelujen tuottamisesta aiheutuvien kustannusten korvaaminen kilpailua vääristävällä ja EU:n valtioneuvoston sääntelyn kannalta kyseenalaisella tavalla. Kustannukset korvataan valikoivasti vain yhdelle yritykselle (Yleisradio Oy), mutta ei muille palveluihin velvoitetuille yrityksille (kaupalliset televisioyritykset). Palveluvelvoitteista aiheutuvat kustannukset tulee korvata julkisista varoista tasapuolisesti kaikille palveluita tuottaville yrityksille niin sanottuna SGEI-tukena.
3. Muistutamme, että pääministeri Sipilän hallitus on hallitusohjelmassaan sitoutunut vahvistamaan elinkeinoelämän kilpailukykyä ja yritystoiminnan edellytyksiä sekä olemaan lisäämättä teollisuuden kustannuksia vaalikauden aikana. Lausunnolla oleva ehdotus ei toteuta näitä hallitusohjelman tavoitteita.

Velvoitteet vain yleisen edun televisio-ohjelmistoille

Eduskunnan hyväksymä tietoyhteiskuntakaaren muutos, joka tulee voimaan 1.6.2018, muutti olennaisesti ääni- ja tekstityspalveluita koskevaa sääntelyä. Palveluvelvoitteiden

piiriin lisättiin yleisen edun kanavien lisäksi valtakunnallisen ohjelmistotoimiluvan nojalla lähetettävät ohjelmistot, jotka palvelevat useita eri yleisöryhmiä, ovat monipuolisia ja sisältävät päivittäin suomen- tai ruotsinkielisiä ohjelmia sekä uutisia tai ajankohtaisohjelmia. Eduskuntakäsittelyssä palveluvelvoitteiden alaa vielä laajennettiin hallituksen ehdottamasta.

Liikenne- ja viestintäministeriön päätösluonnoksen mukaan kaupallisesti rahoitettuja ohjelmistoja, joihin ääni- ja tekstityspalvelu olisi velvollisuus liittää, olisivat MTV3, Nelonen ja AlfaTV. Mainituista kanavista vain Nelonen ei ole yleisen edun ohjelmakanava.

Ottaen huomioon, että Nelonen on viihdekanava ja sen tavoitavuus koko Suomen väestöstä ja erityisesti vanhemmista ikäryhmistä on alle 10 prosenttia, ääni- ja tekstityspalveluiden kohdistaminen kanavalle ei mielestämme ole perusteltua.

Yhtiön elinkeinotoimintaan kohdistuva perusoikeuden rajoitus on suhteeton saatavaan hyötyyn – sananvapauden toteutumisen parantumiseen - nähden, kun otetaan huomioon yhtiölle aiheutuvat lähes miljoonan euron vuotuiset kustannukset, joita ei ole mahdollista kattaa kaupalliselta pohjalta.

Kustannukset korvattava julkisista varoista kaikille velvoitetuille yrityksille

Ääni- ja tekstityspalveluiden liittäminen televisio-ohjelmistoihin ei ole kaupallisesti kannattavaa. Palvelut eivät lisää kaupallisten toimijoiden mainosmyyntiä. Julkinen valta on kuitenkin katsonut perustelluksi asettaa erälle kaupallisille toimijoille velvoitteen tuottaa televisio-ohjelmistojen ääni- ja tekstityspalveluita.

Yleisradio Oy:lle asetetut julkisen palvelun ääni- ja tekstityspalveluvelvoitteet kompensoidaan yhtiölle Yle-veron tuotolla. Yksityisille televisioyhtiöille asetettuja velvoitteita ei ehdotetun sääntelyn nojalla kompensoida lainkaan, vaikka kanavakohtaiset kustannukset ovat suuruudeltaan lähes miljoona euroa vuodessa. Yksityiset toimijat joutuvat kattamaan näiden palveluiden tuottamisesta aiheutuvat kustannukset liiketoimintansa tuotoilla. Koska Yleisradio Oy ja kaupalliset televisiotoimijat kilpailevat toistensa kanssa katsojista, mainittu tilanne johtaa kilpailuneutraaliteetin vääristymiseen toimijoiden välillä.

On lisäksi huomattava, että MTV Sisällöt Oy:n yleisen edun MTV3-kanavalle maksetaan liikenne- ja viestintäministeriön 21.12.2017 tekemällä päätöksellä yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvien palveluiden (*Services of General Economic Interest*, "SGEI-palvelut") tuottamiseksi tukea uutis- ja ajankohtaistoimintaan yhteensä 3 miljoonaa euroa. Tämä tuki vapauttaa MTV3:n resursseja uutis- ja ajankohtaistoiminnasta muihin toimintoihin, kuten ääni- ja tekstityspalveluiden tuottamiseen. Nykyinen tilanne ei siten ole kilpailuneutraali myöskään yksityisten toimijoiden kesken.

Televisio-ohjelmistoihin liitettävät ääni- ja tekstityspalvelut voidaan kansallisesti määritellä SGEI-palveluiksi. SGEI-palvelut ovat julkisen vallan määrittelemiä, yksityisten yritysten tuottamia, kansalaisille erityisen merkityksellisiä taloudellisia palveluita, joita ei toteutettaisi riittäväällä tavalla ilman julkisen vallan asettamaa velvoitetta.¹ Euroopan komissio on ratkaisukäytännössään nimenomaisesti vahvistanut, että television tekstityspalveluiden tuottamisesta aiheutuvien kustannuksen korvaaminen SGEI-sääntelyn puitteissa katsotaan sisämarkkinoille soveltuvaksi tueksi.²

Medialiitto ehdottaa, että ääni- ja tekstityspalveluvelvoitteista aiheutuvat kustannukset korvattaisiin SGEI-tukena julkisista varoista kilpailuneutraalisti kaikille palveluiden tuottamiseen velvoitetuille yrityksille. Esitämme, että liikenne- ja viestintäministeriö ryhtyisi välittömästi tarvittaviin toimenpiteisiin nykytilanteesta aiheutuvien kilpailuvääristymien korjaamiseksi.

Medialiitto ry

Jukka Holmberg
toimitusjohtaja

Satu Kangas
johtaja, lakiasiat ja viestintäpolitiikka

Medialiitto on media-alan ja graafisen teollisuuden yritysten edunvalvontajärjestö. Jäsenyrityksemme edistävät sananvapautta, kotimaista kulttuuria ja demokratiaa tuottamalla suomalaisille laadukkaita mediatuotteita ja -palveluja. Jäsenjärjestömme ovat Aikakausmedia, Graafinen Teollisuus, Sanomalehtien Liitto ja Suomen Kustannusyhdistys. Yhdessä edustamme lähes 700:aa yritystä, jotka työllistävät noin 20 000 henkilöä ja tuottavat 4,3 miljardin euron liikevaihdon.

¹ Liikenne- ja viestintäministeriön julkaisu 18/2017: Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan valtionavustukset, Valtiontukiselvitystyöryhmän raportti, siinä mainituin viittauksin.

² Euroopan komission ratkaisu asiassa N 109/2010, tehty 17.11.2010.